

IV. НОМЕРАЦИОНЕН ПЛАН

На 28 април 2000 г. министърът на транспорта и съобщенията утвърди със заповед № РД-08-288 принципите на Националния номерационен план (ННП). В изпълнение на тази заповед и на основание чл. 27, т. 8 от ЗД, в ДКД бяха разработени и приети с Решение № 1321 от 20.12.2000 г. ННП и “Правила за разпределение на ННП и процедури по първично предоставяне, резервиране и отнемане на номерационен капацитет”. Към работната група бяха привлечени и специалисти от Министерството на транспорта и съобщенията (МТС) и БТК ЕАД.

Националният номерационен план представлява разпределението на телефонните номера в България съгласно препоръка E.164 на ITU-T. При разработването му ДКД се придържа към европейските и международните препоръки за номерация, търсейки максимална хармония с тях. Отчетени са нарасналите потребности на съществуващите далекосъобщителни мрежи и услуги и е предвиден достатъчен номерационен капацитет за нови мрежи и услуги. Наред с това ННП е съобразен с технологичното развитие на далекосъобщителния пазар, заради големите разходи на операторите при съществени промени в плана.

Българският ННП е от типа “открита номерация” - националният (значим) номер се състои от кодове на географски области и мрежи и абонатни номера. Така абонатите от една географска област се избират помежду си само с абонатните номера, докато избирането на абонатите от други географски области или мрежи става с избиране на съответен префикс и код преди абонатния номер, т.е. с пълния национален (значим) номер. Предимствата на приетия тип номерация у нас са главно в улеснението на абонатите при набирането, обаче възникват затруднения при въвеждането на пълна преносимост на номерата и услугите, както и по-рационалната ѝ употреба. За първи път у нас бяха определени номерационни групи, които ще бъдат използвани като код за избор на оператор в съответствие с европейските препоръки.

Според препоръка E.164 на ITU-T максималната дължина на телефонните номера е ограничена. Европейските институции препоръчват дължината на националния (значим) номер за страна с население, сравнимо с българското, да е 8-цифрена. Тази дължина е приета в новия ННП и Правилата за неговото разпределение. Поради тези причини ННП е ограничен ресурс и правилното му, рационално използване е от национално значение.

Съществуващата структура на номерата в България е от вида:

Международен номер

(11-цифрен)		
Международен код на страната (CC)	Национален (значим) номер (NSN)	
	Национален код за направление (NDC)	Абонатен номер (SN)
359		
3-цифрен	От 1- до 5-цифрен	От 3- до 7-цифрен

При фиксирана дължина на националния номер (8 цифри) допустимата дължина на абонатния номер зависи от дължината на националния код за направление (NDC):

Национален номер (NSN)
Национален код за направление (NDC) + Абонатен номер (SN)
Максимум 8 цифри

За достъп до обществените междуселищни и международни мрежи се използват унифицираните префикси:

- “00” – за международно избиране;
- “0” – за междуселищно избиране.

За съществуващата фиксирана аналогова мрежа се допуска временното използване на следните префикси:

- “900” – за международно избиране през възлова централа;
- “90” – за междуселищно избиране през възлова централа;
- “9” – за избиране в рамките на възлова мрежа;
- “99” – за избиране в рамките на главна мрежа.

Националните кодове за направление са географски (междуселищни кодове) и негеографски (кодове за достъп до мрежи и услуги). Разрядността на тези кодове и следващите го абонатни номера може да варира, като общата им максимално допустима дължина не трябва да надхвърля 8 цифри, например:

Разрядност на националния код за направление (NDC)	Разрядност на абонатния номер (SN)
A	7-цифрена (x xxx xxx)
AB	6-цифрена (xxx xxx)
ABC	5-цифрена (xx xxx)

Временно се допуска използването на 4 и 5-цифрени междуселищни кодове със съответно 4 и 3-цифрена дължина на абонатния номер.

За географските национални (значими) номера е възприет принципът на смесената система на номерация, при която националният номер е съставен от национален код за направление (междуселищен код), определящ еднозначно дадена номерационна област (открита номерация в рамките на страната) и абонатен номер в същата номерационна област (зона със закрыта номерация). Всеки междуселищен код е уникален и не зависи от мястото, от което се избира.

По отношение на междуселищните кодове страната е разделена на 8 области (табл. 20):

Таблица 20. Разпределение на ННП по области

Ном. обхват	Географска област	Обслужвани административни области
2	София	град София
3	Централна Южна България	Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Смолян, Хасково
4	Югоизточна България	Сливен, Стара Загора, Ямбол
5	Източна България	Бургас, Варна, Добрич, Шумен
6	Централна Северна България	Велико Търново, Габрово, Ловеч, Плевен, Търговище
7	Югозападна България	Благоевград, Кюстендил, Перник, Софийска област
8	Североизточна България	Разград, Русе, Силистра
9	Северозападна България	Видин, Враца, Монтана

Негеографските кодове за направление (кодове за достъп) се използват за достъп до мобилни мрежи, негеографски услуги, предоставяни на национално ниво, други мрежи и услуги.

Сега са присвоени три двуцифрени национални кода за достъп до мобилни клетъчни мрежи: 48, 87 и 88. Максималната дължина на националните (значими) номера за тези мрежи е 8-цифрена. За бъдещо използване като кодове за достъп до мобилни клетъчни мрежи са резервирани следните национални кодове за направление: 49, 89, 98 и 99. При необходимост е възможно да бъдат освободени и други

двучифрени кодове, например 97. Могат да бъдат предоставени и трицифрени кодове за достъп.

Като кодове за достъп до национални негеографски услуги се използват кодове, носещи информация за типа на услугата, начина за насочване на повикването в мрежата и др. Такива кодове са: 800 – телефон с безплатен достъп, 900 – услуги с добавена стойност, 80X и 90X – резервирани за бъдещо ползване. За национални услуги се използва основно номерационният обхват “1” (след междуселищния префикс “0”).

Номерационната група 10XУ (след междуселищния префикс “0”) е определена за избор на оператор, като XУ е номерът на съответния оператор.

За абонатна номерация във фиксираните телефонни мрежи могат да се използват като първи цифрите от “2” до “9”. В случаите, при които “9” се използва като префикс, абонатните номера не могат да започват с тази цифра.

Кратки номера, започващи с “1”, са определени в съответствие с международните препоръки за услуги.

За абонатна номерация в мобилните мрежи се използват като първи цифрите от “2” до “9”, а за услуги - “1”.

Абонатни номера на негеографски услуги (например от типа 800 и 900) могат да започват с всички цифри от “0” до “9”. Допустимата максимална дължина на абонатния номер е фиксирана и се определя от дължината на кода за достъп. В настоящата номерационна схема дължината на абонатните номера за негеографски услуги от този тип е 5-цифрена.

Кратките номера за услуги са обикновено 3- и 4-цифрени, и започват с “1”. Те се използват във фиксираните и мобилните мрежи за достъп до различни типове далекосъобщителни услуги, които са обществено значими: спешни услуги – бърза помощ, полиция, пожарна; информационно-справочни услуги – точно време, прогноза за времето, медицинска, транспортна, туристическа информация; услуги, предоставяни чрез оператор (телефонистка) – телефонен указател, поръчки, справки; достъп до мрежи/услуги на междуселищен/международен оператор; допълнителни услуги – активиране/деактивиране на услуги като CLIP, CLIR (идентификация и представяне на номера на викация абонат и забрана за представяне на номера на викация абонат), номера за съкратено избиране и други.

Номерата, започващи с 10, 11 и 19, са предвидени за европейски хармонизирани услуги. Към настоящия момент са хармонизирани номерата 112 – спешни услуги, и 118 – телефонен указател.

Заедно с ННП Комисията разработи и Правила за разпределение на ННП и процедури по първично предоставяне, резервиране и отнемане на номерационен капацитет, наричани по-нататък Правилата. Такива правила се въвеждат за първи път у нас. При подготовката им са използвани хармонизирани европейски правила, както и техните аналози на водещи европейски страни като Англия, Ирландия, Франция и др.

С правилата се осигурява равнопоставеност на операторите при първичното предоставяне и резервиране на номерационен капацитет, както и условия за неговото отнемане и контрол. Те помагат за регулирането и икономичното използване на ограничен номерационен ресурс на нашата страна.

ННП и Правилата бяха публикувани за обществено обсъждане в страницата на ДКД в Интернет и изпратени за мнение на различни заинтересовани ведомства и оператори - МО, МВР, МТС, БТК ЕАД, "Мобилтел" АД, РТК ООД, "Глобал и Джордан" ООД и "Глобал Уан Комюникейшънс енд Информейшън Сървисис" ООД. С техни представители бяха обсъдени направените предложения и бе съгласуван окончателният вариант на ННП и Правилата.

Двата документа са в сила от 1 януари 2001 г. Информацията, свързана със структурата на ННП, Правилата и статуса на номерата и/или номерационните групи, е публично достъпна. ННП и Правилата са публикувани в Информационния бюлетин на ДКД, както и в Интернет страницата ѝ.

В началото на 2001 г. ще бъде изготвен и подробен регистър за заетото, резервираното и свободното номерационно пространство, който също ще бъде публикуван в страницата на ДКД в Интернет.

Засега рязка промяна на ННП не се препоръчва, като се има предвид високата ѝ цена и неудобството за потребителите - както у нас, така и при разговори от чужбина. По-приемливо е оптимизирането на сега съществуващия ННП и разумни промени в него, за да се освободят номерационни групи за нови оператори и по-лесно да се премине към закрит тип номерация.

Предвижда се в началото на 2001 г. да бъде създаден съвещателен съвет към ДКД, в който да участват и заинтересованите страни. Съветът ще консултира регулаторния орган при управлението на ННП и ще търси варианти за по-рационалното му използване.

Заетото към края на 2000 г. номерационно пространство и процентното запълване спрямо броя абонати е показано на табл. 21.

Таблица 21. Процентно запълване на заетото номерационно пространство

Оператор	Заети национални (значими номера)	Брой абонати	Процентно запълване
----------	-----------------------------------	--------------	---------------------

БТК ЕАД	24 619 500	2 862 587	11.6
“Мобилтел” АД	2 000 000	564 600	28.2
РТК ООД	1 000 000	167 994	16.7
GSM 2	1 000 000		
Други	500 000	38 000	7.6

Данните показват, че процентното запълване при повечето оператори е значително под препоръчителните 20 до 40 %.

При основния оператор БТК ЕАД то се дължи на значителния брой аналогови телефонни централи, чието преустройство е нерентабилно. Номерата, използвани в мрежата от такива централи, са 80%. От друга страна, цифровизирането на мрежата е скъпоструващ процес, който въпреки известния застои през 1999 г. беше ускорен през 2000 г, особено в големите градове. В близко бъдеще това ще доведе до освобождаване на номерационни групи за големите градове, които след либерализирането на пазара ще бъдат предоставени на нови оператори, предоставящи обикновена телефонна услуга.

Възможностите на мобилните оператори за рационално заемане на предоставения им номерационен капацитет са значително по-големи, което се дължи на използването на цифрови централи в техните мрежи. Това дава възможност и за по-лесното въвеждане на универсалния номер за спешни повиквания “112”, както и за преносимост на номерата.

През изтеклата година абонатите на “Мобилтел” АД рязко се увеличиха и с решение на ДКД на оператора бе предоставен втори код за достъп до GSM-мрежата, като по този начин се даде възможност за нейното нормално функциониране и бъдещо развитие. Бе определен и код за достъп до мрежата на втори GSM-оператор, който да бъде предоставен на победителя в търга, състоял се в края на 2000 г.

Другите оператори, ползващи първично предоставен капацитет, са предимно пейджинг операторите. Нерационалното използване на номерационното пространство при тях се дължи преди всичко на слабото увеличаване на абонатите им.

След приемането на ННП и Правилата Комисията фиксира цени за ползването на ограничен ресурс от ННП, включени в актуализираната Тарифа за таксите, които се събират от ДКД. С въвеждането им се изпълни изискването на закона за заплащане на годишни такси за ползване на ограничен ресурс и се създаде икономически лост за ефективното използване на номерационния капацитет от операторите.